

Självvärdering Forskarutbildningen ICM 2010

Vad anser doktoranderna om sin utbildning?

På ICM fanns 2008 30 doktorander hälften var kvinnor. Intresset för att delta i förbättringsarbetet för doktoranderna var inte särskilt hög. Endast 55 % hade svarat på enkäten. Vilket kan tolkas som att man i allmänhet är nöjd med sin arbetsituation.

Handledning

Individuell studieplan

Varje doktorand har en individuell studieplan som uppdateras varje år. Märkligt nog var det bara 90 % som visste om att planen fanns och 3 procent ansåg att den inte hade någon. Uppföljning görs varje år från programansvariga att planen uppdateras. Med den täta kontakt mellan handledare och doktorand som råder på ICM så har dock planen mindre betydelse.. Endast 14 % ansåg att den hade betydelse.

Introduktionen till forskarutbildningen

23 % var mindre nöjda med introduktionen till forskarutbildningen. Det kan bero på att ICM inte har en formaliserad introduktion, vilket gör att man kanske inte uppfattar det som görs vid så spridda tillfällen. Med tanke på doktorandernas olika bakgrund så behövs mer eller mindre introduktion. Det är oklart vad man menar med introduktion också. På ICM är en pedagogisk kurs obligatorisk där vissa frågor av introduktion tas upp. Praktiska frågor diskuteras vid start och i samband med att forskningsplanen skrivs. ICM har en ny förbättrad hemsida med länkar till doktorandens hjälp <http://www.icm.uu.se/internal.html>. Här finns bl. a. Länk till 'Doktorandinfo_eng.pdf' och flera andra användbara dokument. På institutionen för Cell och molekylärbiologi sker introduktionen av doktoranderna av varje enskilt program. Nya doktorander är sällan nya personer på institutionen. Oftast är det examens eller projektarbetare av olika slag som rekryteras. Vi har en tradition att all ny personal, inklusive doktoranderna presenteras på institutionens återkommande möten. Dessutom har vi en överenskommelse om hur forskningsplan ska upprättas och följas upp; att varje doktorand ska ha en första och en biträdande handledare. Det senare innebär att doktoranden får två personer till sin hjälp, som ofta har olika kompetensområden. Vår prefekt har regelbundna doktorandmöten vilket gör att doktoranderna också får kontakt med varandra. En annan bra funktion är våra årliga institutionskonferenser där alla uppmanas att delta. Här ges tillfälle att knyta kontakter under formella och informella former.

Psykosociala miljön

90 % är nöjda eller mycket nöjda med den psykosociala miljön. Frågan är om man kan uppnå bättre resultat än detta. Och dessutom frågar man sig ju om man inte är nöjd; gäller det under en kort eller lång period? Beror detta på att forskningen går trögt och att det i sin tur leder till allmänt missnöje. Hursomhelst så kanske handledarna bör regelbundet påminnas om att fråga doktoranderna hur de mår, trivs och hur livssituationen är. Det är naturligt att doktoranden känner stor press vid avhandlingsskrivandet. Majoriteten tycker att miljön inte hindrat dem i forskningsarbetet. Många upplever emellertid negativ stress i relation till forskarutbildningen. Det är vår erfarenhet att stressen naturligtvis ökar ju närmare

disputationen man kommer. Men doktoranderna känner sig inte isolerade med sina problem, utan eftersom mycket av arbetet sker i grupparbete så får doktoranden alltid hjälp och stöd från handledare och kolleger. Trots stress känner de flesta dock att arbetsbelastningen inte är för hög. Det sociala engagemanget är relativt högt på ICM. Fika och lunchrastgemenskap, institutionsfester, grillkvällar, lussefester och det årliga ICM mötet bidrar till en öppen kreativ miljö.

Handledarstöd

I allmänhet så tycker man att man får stöd från handledare och kolleger. Det ligger i arbetets natur eftersom det oftast är flera av gruppens medlemmar som är medförfattare på artiklarna. Det gör ju också att åsikter stöts och blöts och att arbetet dels det experimentella och uppsatsskrivandet görs med input från flera personer även om doktoranden kan vara huvudpersonen. ICM får därför positiva omdömen när det gäller all hjälp med forskningsarbetet. Doktoranderna stimuleras till nationella och internationella kontakter och uppmanas delta i internationella konferenser och workshops. Doktoranderna ger också höga vitsord om sina möjligheter att få ta egna initiativ. Detta till trots anser ca 30% att handledningen är otillräcklig och att man inte har förtroende för sin handledare.

En ny påtaglig hjälp för doktoranderna är en kurs i uppsatsskrivning: Writing Scientific Journal Article in English, Graduate student course, 3 ECTS.

Utvecklingssamtal

Ca 30 % är missnöjda med. I praktisk mening så pågår vid ICM dessa ständigt vid diskussion om forskningen och under mindre dramatiska former i vardagsinteraktionen mellan handledare och doktorand. Så funktionen finns där men det speciella tillfälle som anslås för utvecklingssamtal blir inte lika naturliga och kreativa som det dagliga umgänget.

Seminarier

Inom ICM finns dels gemensamma seminarier men också forskningsfokuserade seminarier som inte är tänkt för en bredare publik. Dom har givit doktoranderna möjlighet att få träna sig i att hålla ett seminarium. Men på senare tid så har intresse och kvalitet sjunkit och många upplever inte att det ger vad den nytta, inspiration och kunskap som det är tänkt. Arbete pågår med att försöka förnya verksamheten och en ny serie kommer att starta med nya genomtänkta premisser.

Kurser för doktorander

Dessa varierar naturligtvis i mycket stor grad. Eftersom forskningsarbetet är frontverksamhet är utbudet av kurser som är precis anpassade till utbildningen svåra att hitta. Vissa metodkurser, mestadels i form av workshops, finns att tillgå, och mestadels uppfattas dessa positivt. Lika viktigt som kurser är besök i andra lab under kortare eller längre tid. Dom allra flesta värderar högt den pedagogiska kursen och alla engelska skrivkursen. Inom vårt område där man ständigt kritiskt granskar, analyserar, söker felkällor och söker efter heltäckande kontrollexperiment, så är det inte att förvänta sig att kurser man går ska ytterligare träna i kritiskt tänkande.

Undervisningstillfällen och meriter

Att få undervisa uppfattas av de flesta som mycket positivt och en viktig merit för fortsatt karriär inom akademi och annan arbetsmarknad. Möjligheterna därtill har varierat mycket under tidigare år, men ICM har på senare år tagit frågan på allvar och studierektor för grundutbildningen på vår institution har nu ansvar för att fördela undervisningstillfällen och skyldigheter. Naturligtvis så innebär mycket undervisande att det kommer att försena doktorandarbetet. Det brukar i allmänhet till att man räknar med ca 5 års utbildningstid vid ICM för en PhD. Den förväntade tillströmningen av studenter på grundutbildningen gör att undervisningsbördan kommer att öka och därigenom också möjligheterna för alla att få undervisa.

Åtgärder

ICM bör göra tydligare i dokumentet om att vara doktorand och vad som kan förväntas från en handledare. Den nya situationen med en mycket kortare utbildningstid ställer helt nya krav på alla inblandade och på val av projekt. Fortfarande är doktoranden ansvarig för sin utbildning, men det är omöjligt att som ny välja projekt eller att avgöra vad som är ett bra eller mindre bra projekt. Kravet på handledarna har på kort tid ökat väsentligt. Det finns en kurs för handledare men det vore bra med, kanske i samband med det årliga mötet att handledarna fick mötas och få stöd, impulser och kontinuerlig utbildning.

Självvärderingen har gjorts i samråd med doktorander vid institutionen.

